

PGO als internationaal onderwijsproject 'Kippenvel krijg ik ervan'

Zes weken lang werken mbo-studenten uit drie verschillende landen aan oplossingen voor actuele problemen in de melkveehouderij. Samenwerken is leuk, leerzaam en soms lastig.

"Nu ik op het hbo zit, zie ik dat ik met het Nasek project een goede voorbereiding heb gehad op het zelfstandig werken", schrijft Arja Versteeg (20) in een e-mail. Ze is nu studente aan de CAH in Dronten, maar afgelopen voorjaar nam ze als vierdejaars mbo-leerling van de opleiding Dier en veehouderij in Barneveld deel aan het Nasek-project (zie kader).

Frappant

Omdat PGO de werkvorm was, leerden de studenten zelfstandig werken. "Dat

was nieuw", vindt Arja, want in de rest van haar mbo-opleiding had ze altijd veel leiding gehad. Nu moest ze opeens zelf vaststellen wat je wilt weten en knopen doorhakken. "Moeilijk, maar ook leerzaam." Ook Theresa Bauer (19), vijfdejaarsstudente aan de HBLA bij Stuttgart in Oostenrijk, vindt het zelfstandig werken heel anders dan wat ze tot dan toe gewend was: "Das macht das Projekt einfach interessanter als der alltägliche Schullalltag."

Initiatiefnemer Harm Holleman, docent in Barneveld, vindt PGO een onderwijsvorm die goed past bij het internationale onderwijs. Internationale contacten opbouwen doe je door samen te werken, is zijn idee, en niet door bijvoorbeeld een studiereis van een week in het buitenland. "Contacten met een andere cultuur en taal zijn dan soms erg beperkt." Omdat hij wil dat internationale contacten structureel onderdeel uitmaken van het studieprogramma, schreef hij in 2002 een projectplan.

Vakinhoudelijke verkenning in de melkveehouderij staat centraal in het project. De problemen moeten actueel zijn en aansluiten bij de praktijk. De keuze voor de thema's komen uit een inventarisatie onder veehouderijbedrijven naar knelpunten in de bedrijfsvoering of hiaten in de kennis. Met hulp van de 'kennismonitor', een instrument dat door Groenhorst in een eerder VIA-project was ontwikkeld, screenen de partners 60 bedrijven op allerlei aspecten zoals graslandbeheer, voeding of machines. In Oostenrijk en Finland verdeden studenten die screening uit, in Nederland deed Aequor dat. Frappant was dat alle bedrijven in die drie landen met dezelfde problemen kampen: welzijn, gezondheidszorg en huisvesting.

Koffiepauzes

Tijdens het project bezoeken de leerlin-

Nasek

Het project 'Network for the Agricultural Sector to Exchange Knowledge' (Nasek) is in het schooljaar 2003-2004 voor het eerst gestart met deelname van scholen uit Nederland (Groenhorst College, Barneveld), Finland (Savonia polytechnic), Finland (Ylasavon vocational) en Oostenrijk (HBLA Ursprung, Berufsbildende Höhere Schule für Landwirtschaft und Umwelttechnik). Probleemgestuurd Onderwijs (PGO) in internationale context is het thema waarvoor initiatiefnemer Harm Holleman, docent veehouderij op het mbo in Barneveld voor drie jaar een Leonardo da Vinci subsidie ontving. De leerlingen van de drie Europese scholen werken in een driehoeksuitwisseling samen aan problemen uit de veehouderijpraktijk. In 2005 waren dat vragen die leven over het welzijn van melkvee: huisvesting, uiergezondheid, stalvoeren, ventilatie en voervoorzieningen. In vijf groepen werkten per groep twee Oostenrijkse, twee Finse en twee

Nederlandse leerlingen samen aan die problemen. De voertaal is Engels. De leerlingen uit Oostenrijk kwamen twee weken naar Nederland, waar ze bedrijven bezochten en interviews afnamen. Samen met de Finse leerlingen werkten ze hun bevindingen uit op een elektronisch leerplatform (Verkkosalkku-Network). De Nederlandse leerlingen gingen vervolgens naar Finland en daar onderhielden ze contact met de Oostenrijkers. De Finnen gingen ten slotte naar Oostenrijk.

Voor het samenwerken maakt de groep gebruik van een Fins leerplatform: Verkkosalkku-Network. De studenten kunnen er alle documenten vinden, ze kunnen er discussiëren, chatten, foto's bekijken. Voor de buitenwereld bouwen de leerlingen zelf een Engelstalige website (www.nasekoutcomes.net) waar anderen hun producten kunnen bekijken. Op dit moment vertalen leerlingen die site in het Fins, Nederlands en Duits.

gen in de drie verschillende landen bedrijven, ze inventariseren en zoeken naar oplossingen. De leerlingen werken hun bevindingen uit en publiceren ze op internet. Elk land heeft zijn eigen webmaster die dat proces coördineert. Theresa deed dat voor Oostenrijk, Arja voor Nederland.

Wat beide leerlingen opviel in de veehouderij, was dat de Nederlandse bedrijven zeer groot en efficiënt zijn. In Oostenrijk heeft een bedrijf gemiddeld negen koeien, de Finse bedrijven zijn iets groter, maar kleiner dan in Nederland. "Het heeft me verbaasd," schrijft Theresa, "dat de melkprestatie per koe

in Nederland veel beter is, en de hoeveelheid arbeid veel minder." En ook Arja verbaast zich over de manier van werken in Finland. De boeren brengen er per koe veel meer tijd door in de stal. En de stallen zijn er ook anders: dicht en warm. In Nederland zijn ze open en fris. Het buitenlands bezoek aan de landen was voor beiden het leukste van het project. Pas dan zie je echt nieuwe dingen, vindt Arja. Met plezier denkt Theresa terug aan de avonden dat ze in Barneveld samen boerenkool of Oostenrijkse Klöse bereidden. En Arja heeft genoten van de Finse stoofschotel met eland. Het viel Theresa op dat Nederlanders steeds

Nederlandse en Oostenrijkse studenten op werkbezoek tijdens hun verblijf in Barneveld

weer koffiepauzes houden en dat ze daarvoor alles laten liggen. Maar Nederlanders hebben wel een hoge arbeidsmoraal, vindt ze, al had ze het idee dat de leerlingen zich niet lang op een ding konden concentreren.

Groeien

Per school namen tien leerlingen deel aan het project, dat betekende dat niet iedereen deel kon nemen. De leerlingen mochten er voor kiezen. Theresa en Arja denken dat het goed is dat het niet ver-

plicht is. Het project vraagt veel van je en motivatie is belangrijk. Je moet samenwerken en verantwoordelijkheid nemen. Zij heeft zich soms geërgerd aan medeleerlingen die moeilijk te activeren waren. Het was voor haar soms moeilijk om ontbrekende teksten voor de website van groepen te krijgen. En ook Arja heeft haar twijfels of je het zou moeten verplichten voor mbo'ers. Niet iedereen is zo geïnteresseerd, of is voldoende vertrouwd met het Engels, de gemeenschappelijke voertaal. Theresa vindt dat de vaardigheid in het Engels van iedereen in de loop van het project beter werd. Communicatie was voor haar geen probleem.

Ook de scholen moeten met elkaar over dit project communiceren. Holleman wil die communicatie voor belangstellende scholen verbeteren door op internet (www.nasek.net) een 'virtueel hoofdkwartier' te realiseren. Daar kunnen ze informatie vinden over de werkwijze in de vorm van een 'downloadbare rugzak'. In die rugzak vind je bijvoorbeeld informatie over het didactisch concept, hoe je leerlingen begeleidt, hoe je het programma opbouwt, hoe je lid wordt en wat je als student nodig hebt. Helaas is dat hoofdcentrum nu nog niet online.

In het voorjaar van 2006 zal er opnieuw een Nasek-ronde starten met als thema meststoffen. Het gaat om de efficiëntie en verliezen van stikstof of andere mineralen. Elke partnerschool heeft beloofd een nieuwe partner te zoeken. Scholen in Italië, Polen en Ierland hebben belangstelling. Een school uit Noorwegen heeft zich inmiddels aangemeld.

Holleman hoopt dat het netwerk gaat groeien: "Ik krijg er kippenvel van als ik zie hoe de leerlingen aan het werk zijn. Iedereen is positief. Ze vechten voor datgene waar ze verantwoordelijk zijn. Soms levert het onenigheid op, maar de resultaten zijn prachtig." Theresa zal in het voorjaar bij het project betrokken blijven als begeleider. En als ze de kans krijgt, zal Arja Finland nog een keer bezoeken. □